

УДК 635.657:631.527

ОЧКАЛА О. С., ЛАВРОВА Г. Д., НАГУЛЯК О. І.

Селекційно-генетичний інститут-Національний центр насіннезнавства і сортовивчення, Україна, 65036, м. Одеса, Овідіопольська дорога, 3,
e-mail: sgi-uaan@ukr.net
e-mail: lis.orin56@gmail.com, тел.: +380951723455

ВПЛИВ НИЗЬКИХ ПОЗИТИВНИХ ТЕМПЕРАТУР НА ІНТЕНСИВНІСТЬ ВОДОПОГЛИНАННЯ НУТУ ЗВИЧАЙНОГО (*CICER ARIETINUM L.*)

Підвищення холодостійкості нуту звичайного є перспективним напрямом селекції цієї культури, особливо в районах вирощування, де лімітуючим фактором є недостатнє вологозабезпечення. Ранні та надранні посіви нуту мають велику перевагу над посівами в більш пізні строки, так як є можливість використання зимових запасів вологи для забезпечення проростання. Але при ранньому посіві є декілька факторів, які зменшують його ефективність, а саме зменшення схожості, дружності сходів, та зменшення резистентності рослин до патогенів при низьких позитивних температурах. Одним з аспектів, що забезпечує дружність та стабільність сходів є водопоглинання. Чим інтенсивніше проходить цей процес, тим швидше активізується проростання і поява сходів.

З метою пошуку більш холодостійких форм нуту у відділі селекції бобових культур спільно з відділом стійкості рослин до абіотичних факторів був проведений лабораторний дослід по визначенню водопоглинання нуту звичайного за мінімальних позитивних температур. Було досліджено 22 сортозразки вітчизняної та закордонної селекції за ознакою водопоглинання при низьких позитивних температурах (+4 °C). Інтенсивність засвоєння вологи контрольних зразків досліджували при +25° C. Дослід проводили у 5 повтореннях.

Серед проаналізованих сортозразків відсоток водопоглинання коливався в залежності від температури 9,73% - 39,44% (+4 °C) та 20,40%

- 51,72% (+25°С). Слід виділити сортозразки 'КСІ 6/18', 'КСІ 7/18', 'Одисей', які мали одні з найбільших значень цього показника при температурі +4°С, а саме 39,44%, 38,63%, 38,61%. Найменші значення отримали 'Александрит' - 9,73%, 'Пегас' - 17,05%, 'КСІ 5/18' - 22,07%. Також хотілося б виділити різницю між відсотком вологи досліду до контролю. В основному дані коливалися в межах 61,59% - 84,99%. Але слід вказати, що є декілька варіантів які мають меншу різницю ніж у вище зазначених межах: 'Александрит' - 47,68%, 'Пегас' - 53,96%, 'Ярина' - 55,35%.

Виходячи з одержаних результатів, можна зробити висновок, що сортозразки нуту, які виділилися за інтенсивністю водопоглинання при +4 °C, а саме 'КСІ 6/18', 'КСІ 7/18' та 'Одисей' є важливими джерелами для селекції на холодостійкість. Але привертають увагу ті сортозразки, у яких різниця засвоєної вологи досліду відносно контролю є невеликою ('Александрит', 'Пегас', 'Ярина'). Ці сортозразки є більш стабільними у засвоєнні вологи при зазначених температурних режимах. Виходячи з цього, їх сходи будуть більш дружними та вирівняними в порівнянні з іншими сортозразками. А також їх можливо розглядати як джерела даної ознаки після більш детальних досліджень.

Ключові слова: нут, водопоглинання, сортозразки, низькі позитивні температури, холодостійкість, джерело, селекція.

УДК 633.11"324"575.113: 212.6.477

ПОГРЕБНЮК О. О., ФАЙТ В. І.

Селекційно-генетичний інститут-Національний центр насіннезнавства і сортовивчення, Україна, 65036, м. Одеса, Овідіопольська дорога, 3,
e-mail: sgi-uaan@ukr.net
e-mail: faygen@ukr.net, тел. +380487895572

СТВОРЕННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗА ГОСПОДАРСЬКО ЦІННИМИ ОЗНАКАМИ ОПУШЕНИХ ЛІНІЙ АНАЛОГІВ СОРТІВ 'АНТОНІВКА' ТА 'КУЯЛЬНИК'

На адаптивні особливості пшениці і реалізацію урожаю зерна в певних умовах специфічну дію оказує морфоструктура рослини. У пшениці виявлена суттєве сполучення її ознак з вологозабезпеченістю в період вегетації. В посушливих умовах більш поширені остисті сорти, а також відмічене значне зростання частки білоколосих і опушених

генотипів. Опушення є однією з ксероморфних ознак, характерних для рослин посушливих регіонів. Разом з тим до вирощування на півдні України, і в Одеській області зокрема, був рекомендований лише в 1940 р. сорт 'Гостіанум 237', для якого характерна наявність опушеного колосу. Всі сучасні сорти не мають опушення колосу.